

valərdən istifadə olunmasına ehtiyac yaranır. Valideyn bunların içərisində maraqlı olan tərəf kimi ən etibarlı qüvvədir. O, müasir təhsil şəraitində özünü əvvəlki səpəri funksiyasını dəyişməli, məktəbin idarə olunmasında və tədris prosesində fəal iştirakçıya çevrilməlidir. Əks halda, məktəb şagirdlərin təlim-tərbiyasında öz missiyanı yerinə yetirməkdə çətinlik çəkəcəkdir. Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Mikayıl Cəbbərov ümummilli lider Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş məktəblərin Respublika inşa-yazı müsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimindəki çıxışında bu məsələyə münasibətini belə bildirmişdir: "Məktəb elə bir məkandır ki, burada biz uşaqlarımızın mənəviyyatının əsasını qoyuruq. Məktəbdə hökm sürən psixoloji atmosfer övladlarımızın gələcək həyat yoluna, mənəvi dəyərlərinə və əqidələrinə, milli identifikasiyasına və vətəndaşlıq hisslərinə bilavasitə təsir göstərir. Mən bu məsələdə valideynlərin də rolunu qeyd etmək istəyirəm. Təhsil sahəsində nəzirləyin və ya təhsil müəssisəsinin təbəqəsinə səyləri ilə vəziyyətin düzəldilməsinə inanmaq sadəlvöhlük olardı. Bu, eyni zamanda hər bir ailənin və bütövlükdə cəmiyyətin ümumi işidir. Bizim məqsəyimiz ondan ibarətdir ki, məktəblərin idarə olunmasında və təhsil ocaqlarında müsbət atmosferin yaradılmasında valideynlərin rolu artırılmalı, bunun üçün işlahatlar aparılmalıdır".

Mühüm bir məsələ-müəllimlərin həzrligi məsələsi də gündəmdə dayanan məsələlərdən olmalıdır. Çünki təhsil işlətinin ən zəruri istiqamətlərindən biri onun hərkətverici qüvvələrinə çevrilən müəllim kadrlarının pədaqoji-psixoloji cəhətdən inkişaf etdirilməsi, peşəkariyyət cəhətdən müasir

texnologiyalarla işləməyə hazırlanmalarıdır. Eyni zamanda məktəblərin pədaqoji-metodik laboratoriyaya çevrilməsi, müəllimin ardıcıl və sistemli olaraq elmi-metodik təminatının ödənilməsi üçün potensial imkanların gücləndirilməsi istiqamətində tədbirlər həyata keçirilməlidir.

Möhtəram Prezidentimizin ölkədə gənclərin avangard rolunun gücləndirilməsi sahəsində yürütdüyü xoşməramlı siyasətlə bağlı istedadlı gənclərin müəllimlərin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və stimullaşdırılması üzrə təhsil nazirinin 15 iyul 2011-ci il tarixli 1436 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş xüsusi fəaliyyət planının icrasına ciddi əməl olunmalıdır.

Ümumiyyətlə, yeni dərslər ilində Rayon Təhsil Şöbəsi öz fəaliyyətinin müasir tələblərə nəzərə alınmaqla yenidən qurulmasına hərtərəfli diqqət yetirir. İş sahələri üzrə planlaşdırmanın nəticələr əsasında qurulmuş, məktəb şöbəsinin və şagird kontingentinin optimallaşdırılması, təlim nəticələrinə görə özünü doğrultmayan məktəblərin tipinin dəyişdirilməsi, icbari ümumi təhsilin yerinə yetirilməsi, məktəb rəhbərləri və müəllimlərin icra intizamının, peşəkariyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, müasir idarəetmə mexanizminin tətbiqi, təhsilin keyfiyyətinə nəzarəti təmin etmək məqsədilə təcrübədə sınaqdan çıxmış vasitələrdən səmərəli istifadə olunması istiqamətində düşünülmüş, ardıcıl işlər həyata keçirilir.

Müəssisəni apardı: "Azərbaycan məktəbi" jurnalının baş redaktor müavini, qabaqcıl təhsil işçisi, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü Nəsrəddin Musayev

İNKLÜZİV TƏHSİL PSIXOLOJİ HAZIRLIQDAN BAŞLAMALIDIR

Müəssisəmiz 43 nömrəli məktəbləşeyin direktoru Qafar Hüseynovdur.

Azərbaycan Respublikasının inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq şəxsə hərtərəfli bilik və bacarıqların verilməsi ilə təhsil sisteminin əsasları, insan resursları inkişaf etdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Təhsilin inkişafı isə ölkədə əhalinin rifahının yaxşılaşması üçün zəruri yarıdır. Müasir anlamda təhsil insanlara yeni texnologiyalarla çevik mənimsəmək, həyatda layiqli yer tutmaq, ömür boyu təhsil prosesinə qoşula bilmək, sağlam həyat tərzini, mürəkkəb həyatı situasiyalarda düzgün mövqə nümayiş etdirmək imkanı verir. Bundan başqa təhsilin xalqın milli-mənəvi dəyərlərinin və mədəniyyətimizin qorunub saxlanılmasında çox böyük rolə malik olduğunu düşünsək, 2013-cü il 24 oktyabr tarixli sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası adlı sərəncamına nə qədər önəmli olduğu aydın olur. Axi təhsil prosesində əldə olunan kompetensiyaların təhsilalanların cəmiyyətin layiqli üzvlü olması üçün lazımi şərait yaradır. Həq təsadüfi deyil ki, bu sərəncam Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayı arafasında qəbul edilmişdir. Təhsilin aparıcı qüvvəsi sayılan müəllimlərin qayğısına qalmaq bəynəlxalq səviyyədə də hər zaman önəmli məsələlərdən olmuşdur. 1994-cü il oktyabrın 5-də Parisdə xüsusi Dövlətlərarası müəllimlərin statusu haqqında (Spesial Inqovirmental Konferens on the status of teachers) baş tutan konfrans keçirilib, həmin konfransın nəticəsi olaraq YUNESKO və Bəynəlxalq əmək təşkilatının nümayəndələri tərəfindən "Müəllimlərin statusu ilə bağlı tövsiyələr" adlı sənəd imzalanmışdır.

Müəssisəni bu müqəddimə ilə başla-

yan Qafar Hüseynov XIV qurultayın nümayəndəsi, filologiya elmləri doktoru, Pyotr Elmlər Akademiyasının müxbir üzvüdür.

- Qafar müəllim, XIV Respublika Müəllimlər qurultayı təhsil aləmində son dövrlərdə bir-birini izləyən çox maraqlı hadisələrdən biridir. Qurultay haqqında təəssürlənir nəzər hissə?

- Fəxr isisi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, mən də müstəqillik dövründə keçirilən növbəti qurultayın iştirakçısı oldum. Qurultay maraqlı çıxışları ilə uzun müddət yadda qalacaq. Hörmətli nazirimizin maruzəsi isə sanki günün nəbzi ilə üst-üstə düşmüş, konseptual sənəddir.

Maruzəçinin yeni təhsil sistemi ilə bağlı gərəklili mülahizələri təhsil işçilərini və bütün xalqı razı saldı. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, Qurultayın keçirildiyi məkan onun əhəmiyyətini daha da artırdı! Ən layiqli, fədakar təhsil işçiləri qurultaya nümayəndə kimi gəlmişdi.

- Qurultay məktəbinizin hansı uğurları ilə gəlmişdiniz?

- Əlbəttə, hər bir məktəb şagirdlərin uğurları ilə fəxr edirəm. Ötən dərslərində 5 şagirdimiz Fənn olimpiadasında fəxri yerlərə sahib olmuşdur, 14 şagirdimiz 600-700 bal ilə universitetlərə qəbul olmuşdur və 1 şagird prezident təqaüdüçüsüdür. 5 şagirdimiz isə orta məktəbi qızıl medalla başa vurub, müvəffəqiyyətlə ali məktəbə daxil olmuşdur. Müəllimlərdən 9-u təlimçi statusu, 3 müəllimimiz fəlsəfə doktoru adını almışdır. Yeni sahə kimi tətbiq edilən inklüziv təhsildə qazanılan uğurları ayrıca qeyd etmək istəyirəm.

- Bütün dünyada gedən bu mərhəmətli prosesə münasibəti kimi məktəbimizin direktor müavini Kamalə Bədəlova da tövsiyələrini söylədi. Sizcə inklüziv təhsil düşüncü

doğruldu mu? Belə şagirdlərlə işləməyin daha hansı yolları var?

- Inklüziv təhsil günümüzün tələbidir desək yanlışdır. Uşaq hüquqlarının qorunması məsələsi hər cür uşağın eyni hüquqlara malik olması anlamına gəlir. Artıq bir neçə ildir ki, bizim ölkəmizdə də xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar digər uşaqlarla bir yerdə təhsil alırlar. Əgər bu iş 8 il qabaq 12 uşaqla başlanmışdı, bu qabaq 8 ildə xeyli artmışdır. Lakin bunu o qədər də sevindirici bir fakt kimi də qəbul edə bilmirəm. Bunun üçün şagirdlərimizə inklüzivə inteqrasiya yaranma səbəblərini aydınlaşdıraraq tibbi biliklər verilsə yaxşı olar. Çünki cəmiyyətimiz belə uşaqlara qayğısını nə qədər artırsa da, dünyaya gələn uşaqların sağlamlıq və yaxud məktəbəqədər dövrdə uşaqların ciddi nəzərə alınması, həkim nəzarəti altında olmaları üçün valideynləri mərifətləndirmək işinin vacibliyi nəzərə alınaraq bu məsələnin ləbdüflüyü qeyd olunmalıdır. Belə olarsa, uşaqlar erkən yaşdan müalicə və reabilitasiya alaraq məktəbə psixoloji hazırlıq dövrünü uğurla başa çatdırırlar.

Əlbəttə ki, bugünkü tələblərə uyğun olaraq hər bir inklüziv uşağın gələcəkdə cəmiyyətə inteqrasiyası üçün uşağın özündən inkisafına irəlilədi olan uşaqlarla birgə təhsil ala bilmələri onlara müsbət təsir göstərəcək başlıca faktorlardandır. Inklüziv təhsil-bəşəriyyətin mərhəmətə çağırışlarındandır. Ona görə də bu təhsilin öhdəsindən, əlbəttə ki, qalbi mərhəmət hissi ilə dolu olan insanlar – istər müəllimlər, istərsə də şagirdlər uğurla gələ bilərlər. Bu işdə məktəbdə psixoloji xidmətin də rolu böyükdür. Axi psixoloq hər situasiyanın ən obyektiv cəhətlərini təhlil edərkən hər kəsi bu təhsilin xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların həyatında nə qədər önəmli olduğunu inandırca bilər. Onun yaratdığı çətinlikləri öhdəsindən gəlməkdə həm müəllimlərə, həm də şagird yoldaşlarına əsas yardımçı məhz müdiriyyətlə birgə psixoloq

ola bilər. Bu barədə ölkəmizdə geniş təcrübə toplanmışdır. Ona görə də, bu ildən məktəbimizdə ayrıca psixoloq otağı fəaliyyət göstərir.

- Hazırda məktəbinizin maddi-tədris bazası sizi qane edirmi?

- Bu gün maddi tədris bazasının daha çox gələcəkdə müasir peşəyönlümlü olmasını arzulayırdım. Tez-tez valideynlərə, yuxarı sinif şagirdləri ilə söhbət, test keçirirəm və görürəm ki, onların da arzusu odur. Yeni təhsil strategiyasında da bu məsələyə xüsusi önəm verilir. Yəqin ki, zamanın axarı bunu da öz yoluna qoyacaqdır.

- Qafar müəllim, məktəbinizin beynəlxalq əlaqələri haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Hal-hazırda məktəbimiz Qazaxıstanın, İtaliyanın, Rusiyanın bir neçə məktəblisəyləri ilə əməkdaşlıq edir. Bundan əlavə Rusiyanın bir neçə muzey kompleksləri ilə əlaqələrimiz var. Müəllimlərimiz müxtəlif universitetlərdə ayrı-ayrı fənlər üzrə distant təhsil verən kurslara cəlb olunublar. YUNİSEF-lə də əməkdaşlıq da işlərin müasirləşməsi və nəhayət, Avropa təhsilinə inteqrasiya məsələlərini reallaşdırmağa xidmət edir.

- "Azərbaycan məktəbi" jurnalına və onun oxucularına arzularınız?

- Əvvəla "Azərbaycan məktəbi" hamımızın jurnalıdır. O, 90 ildir öz vəzifəsini şərafətlə yerinə yetirir. Oxucuları isə, jurnalı oxumağa, ondan faydalanmağa çağırıram. Axi bu jurnal bizim elmi-pedaqoji təfəkkürümüzün mərhəzidir. Onu oxumamaq olarmı?

Çox sağ olun, Qafar müəllim! Biz də jurnalımızda tez-tez sizin yazılarınızı görmək istəyirik.

Müəhəbbəti apardı: Azərbaycan Jurnalistləri Birliyin üzvü, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Elnarə Məmmədova

QƏTIYYƏTLİ ADDIMLAR

Müəhəbbətimiz 132-134 nömrəli Təhsil Kompleksinin direktoru, Əməkdar müəllim Sara Xanlarovadır.

Azərbaycanda təhsilin dünənə inkişaf tendensiylərinə və beynəlxalq standartlara cavab verən hazırkı səviyyəyə çatması və inkişafında ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin müstəsna xidmətlərinin olması tarixi həqiqətdir. Bu gün sürətlə dünya birliyinə inteqrasiya edən müstəqil Azərbaycan dövləti, onun çağdaş milli tarixinin son bir qərinəsi Heydər Əliyevin fəaliyyəti ilə bağlıdır və bu dövr Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi və mədəni sahələrin, xüsusilə də təhsilin inkişafında önəmli mərhələ təşkil edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkəmizdə, bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də həyata keçirilən çoxşaxəli, ardıcıl siyasət məhz Heydər Əliyev ideyalarının təntənəsidir. Bu gün ölkəmizin birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, millət vəkili Məhriban xanım Əliyeva istər ölkəmizdə, istərsə də Vətəndən uzaqlarda ən yüksək kürsülərdə öz işi, bacarığı və əvəzsiz keyfiyyətləri ilə Azərbaycanın adını daim zirvələrə ucaldır. Qeyd edim ki, Heydər Əliyev Fondunun təhsillə bağlı qarşısı qoyulduq əsas məqsəd Azərbaycanda bu sahənin qloballaşan dünənə tələbləri səviyyəsində qurulmuş, milli təhsil modelinin gerçəkləşdirilməsinə zəmin formalaşdırmaqdan ibarətdir. Fondun təhsil sahəsində gördüyü işlər sırasında respublikamızın müxtəlif bölgələrində reallaşdırılan "Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb" proqramı müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Layihə çərçivəsində ölkəmizin müxtəlif bölgələrində rekord sayda məktəb binasının və əlavə tədris korpuslarının tikilərək istifadəyə verilməsi, onların lazımı avadanlıqlarla təchiz

olunması bu sahəyə əvəzsiz töhfədir.

132-134 nömrəli Təhsil Kompleksi də bu məktəblərdən biridir. Təhsil ocağımız, xüsusən də çox qədim tarixi olan bu tarixi memarlıq abidəsinə göstərdiyi böyük qayğıya görə, dövlətimizin başçısına minnətdarlıq. Təhsil Kompleksinin yenidən qurularaq istifadəyə verilməsi noinki biz müəllimlərin, şagirdlərin, valideynlərin, həmçinin vaxtilə buranın məzunu olmuş uşaqların insanın sevincinə səbəb olmuşdur. Bu sevinc hissələri bundan sonra hələ neçə-neçə nəsillərə də nəsih olacaqdır.

2013-cü il oktyabrın 24-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təsdiq etdiyi və ölkəmizin tarixində mühüm hadisəyə çevrilmiş "Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində Dövlət Strategiyası" sənədini, orada müəyyən olunmuş və xalqımızın gələcək inkişafı ilə bağlı hədəfləri, onlarla bağlı üzərində düşən vəzifələrin məsuliyyətini çox darından dərk edirik. Eyni zamanda nümayəndəsi olduğum Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayında müzakirə edilmiş və perspektivlərlə bağlı müəyyən olunmuş vəzifələrə yaxşı bəla düşürük. Anlayırıq ki, müasir dünyanın təhsil məkanı heç də bəşəriyyətin tarixi boyu insanların yol yoldaşı olan, onların savadlı və bilikli olmalarına həlledici rol oynayan təhsil məkanı ilə eyni deyildir. Bu günün təhsili bütövlükdə insanın şəxsiyyətinin inkişafına yönəlməsi bir sistem olmaqla tam mənasında yeni bir məhiyyət kəsb edir. Orada dəyərlərin əldə olunması, yeni keyfiyyət göstəricilərinin qazanılması əsas göstərici kimi təhsil müəssisələrinin atributuna çevrilir. Yaxud keyfiyyətlə təhsil nailiyyətlərinə sahib olmaq üçün peşəkarlığı ilə seçilən yüksək səviyyəli pedaqogik kadrların yetişdirilməsi, eləcə də təhsilini yeni infrastrukturunun maliyyə və idarəetmə mexanizmlərinin yaradılması fəaliyyət ha-